

Hoe moet je een dik boek lezen?...

Studeren in Indonesië

door C. E. Schulte
Nordholt-Bouwman

Dit is de titel van een artikel waarin een Indonesisch docent van een van Indonesië's grootste universiteiten zijn studenten adviseert over de juiste manier van lezen. Hij raadt hen onder andere aan altijd eerst het voorwoord van de schrijver te lezen en vervolgens de samenvatting van ieder hoofdstuk zoals het vaak gedaan wordt in Indonesische boeken. *'Kies dan het hoofdstuk dat je 't meeste interesseert en lees de eerste alinea helemaal uit. Als je het niet begrijpt, zoek je naar het sleutelwoord en gebruik je je woordenboek.'*...

Al deze enigszins naïef aandoende raadgevingen zou men bij ons eerder op een middelbare school verwachten dan op een universiteit. Maar het feit is daar: Indonesische studenten lezen nauwelijks of niet. En het laatste halfjaar was dit probleem het onderwerp van discussies en ingezonden stukken in de Indonesische kranten.

Voor het ontstaan van dit probleem zijn verschillende oorzaken aan te wijzen. De Indonesische samenleving kent van oudsher meer een kijk-, luister-, en vertelcultuur dan een leestrategie. Nachten lang kijkt men naar de avonturen van de helden uit de wayang en luistert men naar de verhalen gezongen door de dalang terwijl hij de poppen over het witte scherm beweegt. En zelfs als men in de omgeving geen wayang kan zien, luistert men naar de populaire wekelijks over de radio uitgezonden voorstellingen tot diep in de nacht. Maar in de meeste Indonesische huizen zal men tevergeefs naar boeken zoeken. En dat is niet zo heel verwonderlijk wanneer men ook nog in aanmerking neemt, dat er pas na de onafhankelijkheid een serieus begin werd gemaakt met algemeen lager onderwijs voor iedereen.

Duur

Bovendien zijn boeken gewoon te duur. Welke docent met een gemiddeld maandsalaris van ongeveer 200 gulden, waar hij zijn gezin van vijf à zes kinderen van moet voeden, kleden en naar school moet laten gaan, kan zich een buitenlands boek van veertig gulden veroorloven. En voor een student met een maandgeld van veertig, waar alles van gedaan moet worden, is zelfs een Indonesisch boek met een gemiddelde prijs van vier à vijf gul-

den nog een luxe. Als een student aan het eind van zijn studie een 'dertigtal' boeken heeft kunnen verzamelen is dat veel. En vaak zal hij die nog weer bij opbod verkopen om zijn examen met een 'saté-avond' voor zijn vrienden te kunnen vieren. Maar teruggekeerd in zijn geboortestadje beschikt hij over geen enkele wetenschappelijke documentatie, wanneer zijn mening over een probleem op zijn vakgebied wordt gevraagd behalve zijn dictaten, die hij verder ook dikwijls gebruikt als voornaamste lesmateriaal. Men spreekt dan ook van 'dictaat-doctorandi'...

Omdat boeken te duur zijn, zal men buiten de grote steden geen goede boekhandel aantreffen, zodat het even een boekenzaak binnenlopen voor oriëntatie ook niet tot de mogelijkheden behoort. Maar zelfs in de grote boekenzaken is het aanbod zeer beperkt. De meeste Indonesische uitgeverijen beschikken over te weinig kapitaal en heb-

ben vanwege de geringe oplage weinig armslag voor experimenten.

Buitenlandse wetenschappelijke boeken zijn alleen sporadisch en dan peperduur te verkrijgen.

In zo'n geval zouden universiteitsbibliotheken uitkomst kunnen brengen, althans voor de duur van de studie.

Satya Wacana

Satya Wacana is in het gelukkige bezit van een moderne bibliotheek die volgens een Unesco-rapport van 1974 een van de twee belangrijkste Academische bibliotheken van Indonesië zou zijn. Er zijn nu zo'n 34.000 boeken voornamelijk verkregen door giften met name dank zij een boekenfonds van een kwart miljoen gulden via een medefinancieringsproject van de Nederlandse overheid en particuliere organisaties, o.a. de Vrije Universiteit, die ten dienste staan van 2000 studen-

De schrijfster van dit artikel Carla E. Schulte Nordholt-Bouman (rechts) enkele maanden geleden op de markt in Salatiga

